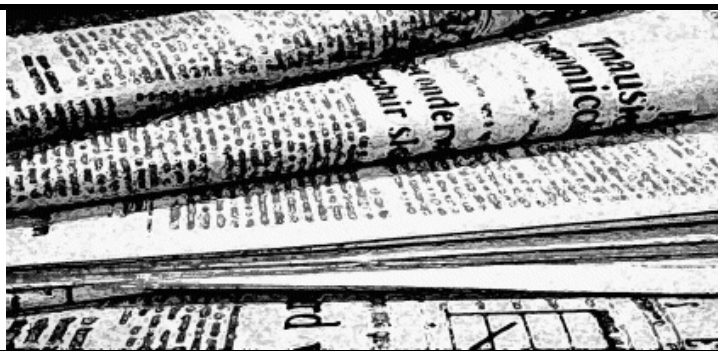

Nationale Bank van België

Perscommuniqué
Brussel, 15 december 2003

AANPASSING VAN DE PRIJZEN BIJ DE OVERGANG OP DE EURO:

EEN OVERZICHT

(Artikel gepubliceerd in het Economisch Tijdschrift van het 4e kwartaal 2003)

De Bank heeft reeds verscheidene studies gewijd aan de weerslag van de invoering, in januari 2002, van de eurobankbiljetten en -munten op de prijzen¹. Die studies zijn uitgegaan van de antwoorden op de "euro-enquêtes" die de Bank in 2001 en begin 2002 organiseerde, alsook van de gedetailleerde prijsopnames die de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie maandelijks verricht om de nationale consumptieprijsindex op te stellen.

Hoewel bepaalde producten als gevolg van de invoering van de euro wel degelijk duurder zijn geworden, vooral in de dienstenbranche, werd niettemin aangetoond dat de impact op de inflatie in België beperkt zou zijn gebleven tot 0,2 procentpunt, wat overeenstemt met de in juni 2003 door Eurostat gepubliceerde raming voor het eurogebied als geheel. Een van de conclusies van de eind 2002 uitgevoerde studie was dat in België de prijsaanpassing aan de overgang op de euro - ofschoon reeds gevorderd - nog niet voltooid was.

In dit artikel wordt de wijze waarop de prijsaanpassing in België verloopt, verder geanalyseerd aan de hand van de gedetailleerde prijsopnames tot september 2003. In de eerste plaats wordt aandacht besteed aan het aanpassingsproces van de aantrekkelijke prijzen in euro, dat zijn prijzen die eindigen op 0, 5, 9 of 98 cent. Anderzijds wordt onderzocht in hoeverre de prijsveranderingen samenvielen in januari 2002. Een dergelijke concentratie zou logisch zijn, aangezien het veranderen van een prijs kosten meebrengt - die "menukosten" worden genoemd naar analogie met de aanpassing van de menu's in de restaurants - en de etiketten in ieder geval moesten worden aangepast op het ogenblik van de overgang op de euro.

De overgang van de prijzen naar aantrekkelijke prijzen in euro verliep geleidelijk, maar de vertraging van dit aanpassingsproces geeft aan dat het bijna ten einde is. In september 2003 eindigde ongeveer 70 pct. van de prijzen in euro op 0, 5, 9 of 98, tegen zowat 73 pct. van de prijzen in Belgische frank in 2000. Er eindigen meer in euro uitgedrukte prijzen op 0 dan prijzen in frank, terwijl de situatie vergelijkbaar is voor de prijzen die eindigen op 5. Daarentegen zijn er minder prijzen die eindigen op 9 dan voor de Belgische frank. Uit een analyse per producttype

---

¹ Nationale Bank van België, *Effecten van de overgang naar de chartale euro op de inflatie*, Economisch Tijdschrift 2° kwartaal 2002; en Nationale Bank van België, *De aanpassing van de prijzen aan de overgang op de euro*, Economisch Tijdschrift 4° kwartaal 2002.

blijkt dat het aandeel van de aantrekkelijke prijzen in euro kleiner is dan dat in frank voor de niet-energetische industriële goederen en in mindere mate voor de niet-bewerkte levensmiddelen, terwijl dat aandeel vergelijkbaar is voor de diensten, maar hoger is voor de bewerkte levensmiddelen. Die verschillen wijzen op een verandering in de structuur van de aantrekkelijke prijzen in euro ten opzichte van die in frank.

Bovendien verschillen andere kenmerken van de prijszetting van de voorheen bestaande. Zo is het aantal verschillende prijzen die in de databank zijn opgenomen, zonder rekening te houden met het producttype, vermenigvuldigd met 1,8, wat echter geringer is dan de stijging van het aantal mogelijke prijzen, dat bij de overgang op de euro op zijn beurt vermenigvuldigd is met 2,5. Tussen 0,01 en 1,00 euro zijn er immers 100 mogelijke prijzen in euro, tegen 40 in Belgische frank. Daaruit kan dus worden afgeleid dat er minder gebruik wordt gemaakt van het beschikbare prijzengamma in euro.

In verband met de hypothese van een hergroepering van de prijsveranderingen op het ogenblik van de invoering van de euro wordt inderdaad een stijging van het aantal prijsveranderingen vastgesteld, niet alleen in januari 2002, maar veeleer over een veel ruimere periode die medio 2001 begon en zich in 2002 voortzette. Die spreiding in de tijd van de prijsveranderingen is niet noodzakelijk in strijd met de theorieën van de menukosten; de spreiding zou immers een gevolg kunnen zijn van de fasering van de etiketwijzigingen in het kader van eerst de geleidelijke toepassing en vervolgens de geleidelijke afbouw van de dubbele prijsaanduiding in de maanden vóór en na de invoering van de euro.

Alles samen genomen is uit de verschillende studies die de Bank over dit onderwerp heeft gemaakt, gebleken dat tal van micro-economische aspecten van de prijszetting grondig werden beïnvloed door de overgang op de euro, maar dat de macro-economische weerslag daarvan op het verloop van de inflatie in België beperkt is gebleven.